

Lluís Cassany

José Antonio Roda

EXPLICA'M UN QUADRE

M·O·S·Q·U·I·T·O

- ♦ Estimem el paper.
- ♦ Tenim vocació per les coses boniques.
- ♦ Llegim, escrivim i dibuixem el que ens ve de gust.
- ♦ Olorem els llibres, encara que no siguin vells.
- ♦ Ens apassionen les llibreries i els llibreters.
- ♦ Si hi ha talent, publiquem.
- ♦ I fem llibres infantils... o no, això ja no depèn de nosaltres...

© Dels textos, Lluís Cassany 2023
© De les il·lustracions, José Antonio Roda 2023
© Mosquito Books Barcelona, SL 2023

Mosquito Books Barcelona, SL
C/ Església 4-10, oficina 2D
08024 Barcelona
info@mosquitobooksbarcelona.com
DL GI 1192-2022

Fabriquem tots els nostres llibres amb paper ecològic.
Som amics dels boscos.

En la realització d'aquest llibre no s'ha maltractat cap animal,
però algun ha estat subornat per obtenir la seva ajuda.

Lluís Cassany · José Antonio Roda

EXPLICA'M UN QUADRE

M · O · S · Q · U · I · T · O

Matisse, pintar amb tisoires

En comptes d'explicar-te un quadre, t'explicarem una fotografia, la d'un home pintant gargots a la paret des del llit. En realitat, dir això és una falta de respecte, perquè parlem del gran Henri Matisse, un dels genis de l'art modern, que no era al llit perquè fos un gandul, sinó perquè estava molt malalt i no podia aixecar-se.

Matisse sempre va estar obsessionat pel color, tota la seva obra és una explosió de colors forts, exagerats. Per què? Doncs perquè creia que els colors eren l'expressió de les emocions. Al principi, els primers anys, ningú el va entendre. Una vegada, a la refinada ciutat de París, un crític va veure els seus quadres i va dir que eren propis d'una bèstia salvatge. Evidentment, avui ningú no recorda el crític, i Matisse és famós a tot el món!

Matisse conviu amb la malaltia als inicis i al final de la seva carrera. Són dues històries diferents.

La primera: Matisse va estudiar i va treballar com a advocat, però sent molt jove va haver de ser operat d'apendicitis. Durant la recuperació, perquè no s'avorrís, la seva mare li va regalar uns quants llenços perquè pintés. Aquí va descobrir Henri la seva passió per l'art. La malaltia el va fer pintor.

La segona: al final de la seva vida, Matisse es va posar molt malalt; no es podia moure i per a ell, acostumat a pintar grans quadres, això era molt feixuc. Aleshores va idear una nova tècnica: el collage. Retallava papers, els pintava, i feia composicions. Per això solia dir que al final de la seva vida "pintava amb tisoires". La malaltia el va portar a inventar el collage com a forma d'art.

un lladre anomenat Picasso?

Un dilluns d'agost, el Museu del Louvre, a París, estava tancat. Hi havia pocs guàrdies i la seguretat era més aviat escassa. L'endemà, en obrir el museu al públic... quin horror! *La Mona Lisa* havia desaparegut de la paret, i ningú no se n'havia assabentat.

Les primeres investigacions de la policia van obligar a tancar el museu i a escorcollar tots els visitants que hi havia dins. No van aconseguir ni una sola pista.

Els diaris francesos, i després els de tot el món, van publicar la notícia a les seves portades, i encara que *La Gioconda* no era tan famosa com ho és ara, immediatament es va convertir en el quadre més conegut del moment: la gent feia llargues cues per entrar al Louvre a veure... el buit que havia deixat a la paret.

L'obra mestra de Leonardo da Vinci era en mans dels lladres, i la policia de París havia de treballar contra relloige per resoldre el misteri.

Amb el pas dels dies, els investigadors es van assabentar que un jove poeta, anomenat Apollinaire, i el seu amic pintor, un tal Pablo Picasso, havien declarat que els quadres havien de ser robats i eliminats dels museus. Proposaven una nova forma d'art, que no tenia cabuda als vells museus, tan seriosos i poc moderns.

Així doncs, la policia va anar a buscar Apollinaire, i després de passar dos dies al calabós, el poeta es va referir a Picasso com el seu amic i company de bretolades, i als gendarmes els va faltar temps per arrestar Picasso i interrogar-lo a fons.

La manca de proves era tan evident, que no van tenir altre remei que deixar-lo en llibertat sense càrrecs... encara que el pobre geni es va passar molts mesos mirant de reüll, quan anava pel carrer, per si el seguia la policia francesa. Va quedar absolutament traumatitzat! Quan ja era un artista conegut a tot el planeta, odiava que li recordessin aquesta anècdota.

El quadre pintat pel geni més gran del Renaixement va provocar que el geni més gran de l'art modern passés un mal moment a la comissaria.

Ah, per cert! El lladre de debò era un empleat del museu. Va voler robar l'obra per emportar-se-la a Itàlia, la pàtria del seu autor. Aquell dilluns d'agost, va despenjar el quadre, se'l va amagar sota la roba i va sortir tranquil·lament del museu.

La Gioconda,
Leonardo da Vinci, segle XVI,
Museu del Louvre, París (França)

un tipus lleig

Rembrandt és un dels mestres de l'estil anomenat barroc, i potser el pintor més talentós i conegut dels Països Baixos.

Quan ja era un pintor famós, va acudir al seu taller un alcalde (aleshores se'n deia burgmestre) força cregut, que li va encarregar un retrat. Després d'uns dies de feina, el polític va anar a buscar el quadre. En veure'l, va posar mala cara i va dir a Rembrandt que el retrat no era gaire bo, que l'havia pintat massa lleig. Amb un to de supèrbia i orgull li va dir que repassés la pintura, i que tornaria al cap d'uns dies.

Quan l'alcalde va tornar a buscar el quadre, en entrar a l'estudi, va veure una moneda d'or que brillava a terra. No s'ho va pensar dues vegades, i es va inclinar per agafar-la... però no va poder: estava pintada.

Al pobre i arrogant burgmestre li havien donat una lliçó sense obrir la boca; si Rembrandt era tan genial com per pintar una moneda a terra i que semblés real, quin cretí podia posar en dubte la fidelitat del retrat? L'alcalde se'n va anar a casa amb el seu retrat, sense dir ni piu, conscient que era més lleig del que es pensava.

el dentista més famós del món

Grant Wood era un noi de poble que feia màgia amb els pinzells. En aquella època, la majoria de pintors americans fugien cap a les grans ciutats de la costa oest americana, o cap a Nova York, però ell va optar per inspirar-se en l'Amèrica més rural; havia viatjat prou i havia après molt dels grans pintors europeus.

Un dia, va veure una casa amb una finestra com les de les esglésies gòtiques (això és una pista, si mires el nom del quadre), i va decidir que pintaria un granger i la seva filla, amb la casa com a fons. La casa ja la tenia, era (i és!) la "Casa Dibble". Però d'on trauria el granger i la filla?

D'una banda, li va demanar a la seva germana Nan si podia posar com a filla del granger. Un problema solucionat.

Ara només li mancava el granger, però ningú no l'inspirava prou ... Fins que un dia va veure la llum. Li va demanar al seu dentista, el doctor Byron McKeeby, si volia posar per a ell, sense explicar-li de què es tractava. De fet, Grant va prometre al seu dentista que ningú no el reconeixeria. El va pintar amb un posat seriós, vestit de pagès i amb una forca a la mà... però com a bon pintor realista que era, la cara del doctor era idèntica a l'original.

Sembla que el dentista no va quedar gaire satisfet amb el quadre..., però sí que va impressionar l'Institut d'Art de Chicago, que li va concedir un dels premis a què optava; li van pagar una bona suma de diners (300 dòlars), a canvi de l'obra, que encara es pot veure allà.

Està clar que el pobre dentista no va saber negociar: en comptes d'enfadar-se tant, li hauria d'haver demanat el quadre... Avui dia, qualsevol pintura de Grant val milions.

American Gothic,
Grant Wood, 1930, Art Institute
of Chicago (EUA)

65

Apropar l'art i els artistes als joves només té dos camins possibles. El primer és experimentar gaudint, i el segon és somriure amb els milers d'anècdotes i històries divertides relacionades amb les obres mestres i els seus autors.

Un pintor assassí. Un sospitós de robatori de quadres. Algú que pinta un quadre per tornar el canvi. Una senyora que sembla avorrida però que té una vida de pel·lícula. Un senyor que va fer una cadena de muntatge de quadres. Una pintura fabricada amb sang humana. No podràs deixar de llegir aquest llibre.

@mosquitobooks
mosquitobooksbarcelona.com

